

Nro. 9.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Juliusnak 29-dik napján 1796-ik
esztendőben.*

Olasz Ország.

Turinban a' Szárdinai király lakó várasában, egy királyi hirdetmény tétetett e' folyó hólnap kezdetében közönségessé, mellyben mindazoknak, a' kik a' Status ellen való bűnnel vádoltatván örökös rabságra sententziáztattak, a' Fr. Respublikával kötött békességnek ereje mellett, kegyelem adatott, előbbi szabadságaikba vissza tétettek, és örökös amnestia igirtetett a' velek történt dolgokról.

A' Szárdinai Statusokból Frantzia Országba küldetendő leveleknek bátorságokra nézve egy különös postát engedett a' király a' Frantziáknak, és abban sem ellenkezett, hogy a' Fr. követ lakó

palotájának különös jurisdicciója, nyomtató műhelye, és játékok néző helye legyen ennekutánna *Turinban*.

Szabaudiának, a' *Nizzai* Grófságnak; és a' *Pedemonti* hertzege jó darab részének Frantziának lett által adatásokkal, három királyi hertzegek meg foglaltak azon tartományoktól, a' melyekről eddig neveztettenek. Ezen héjánosság ki foglaltására, a' *Chablaisi* hertzeg *d'Ivreai Marchesnek*; a' *Genevoisi* hertzeg *Asti Grófnak*; és a' *Mauriennei* Gróf *Susai Marchesnek* foglaltak ennekutánna neveztetni.

Minékutánna a' *Tyrolisba* ment Cs. K. füzamos seregek mind előbre előbre nyomúttak, és a' *Velentzei* Respublika földjén messze ki terjesztették volna magokat: a' Frantziák nem tartották magokra nézve bátorságosnak a' *Veróna* mellett való tábor helyekben tovább meg maradni, azért is Jul. 6-ik napján azt oda hagyván, az *Éts* folyó viz mellett lévő *Velentzei* vár *Leguano* mellé vonták magokat.

Buonaparte Fr. fő vezér *Majlandba* ment Jul. 12-ik napján, más nap a' felesége is oda érkezett *Párisból* — oda váratik *Salicetti* nemzeti Commissarius is néhány kedvetlen történeteknek el igazítása végett. — Mivel két vesben is, úgymint Jul. 11-ik és 12-ik napjain szerentsetlenek vóttak a' *Mántuái* vár ostromlásában a' Frantziák, Jul. 22-ik napjára halasztották annak újabbani ostrom alá való vételét.

A' *Bonóniai* lakosoknak Frantziák éránt való hajlandóságokról nem egy formán beszélnek a' közönséges levelek. Hogy nem mindenek előtt legyenek kedvességben, ki tettik a' Pápai birodalomhoz tartozó *Lugo* nevű város lakosinak példájokból. Ezek egyenlő szívvel lélekkel, 's magok tökéletes el szánásával fegyvert fogván kelletlen vendégjeik ellen, egy hirdetményt tettek közönségessé, melly minden Egyházi birodalom alatt lévő jobbágyokat, az Isten, szentek, a' Sz:

Pápa, és hazájok védelmezésére serkentik. — Mihelyt értésére esett *Angerau* Fr. Generálisnak ez a' dolog, leg ottan parantsolatot küldött a' fegyvert fogott, és tulajon mezejeken táborozó *Lugoi* lakosokhoz, mellyben három napot engedett nékiek fegyvereiknek le tételére, hozzá adván azt, hogyha az alatt parantsolatjának engedelmeskedni nem fognak, maga fogna ellenek menni, 's őket fegyverrel és tüzzel ki irtani az élők földéből. — Ezen fenyegetésétől nemtsak meg nem rettentek a' *Lugoiak*, sőt, a' mi több a' meg zaboláztatásokra küldött 60 Fr. dragonyosoknak lest vetvén, meg támadták, ötöt közülök le sóztak, a' többit vissza üzték, és a' meg öletett *Frantzia* fejeket triumfussal bé vivén a' városba, a' közönséges ház eleibe függesztették fel. — Pártos tselekedeteknek meg bosszúllására mindjárt akkor el akart *Angerau* Generális menni, hanem *Azara* Spanyol minister esedezvén érettek, és tsendesítvén haragját, önnön maga *Lugoba* utazott a' fel háborodott elméjü lakosok tüzének meg óltására, kiváltképen azért, mivel már akkor a' Sz. Pápa is fegyverszünésre lépett *Buonaparte* Fr. fő vezérrel, de ennek tsendesítő beszédjenek sem engedtek a' *Lugoiak*. Ahoz képest számos néppel és ártillériával indult ellenek *Angerau* Generális, és mivel ő eleibe is ellenséges szivel mentenek a' *Lugoiak*, egynéhány kártátsot süttetvén reájok sokakat a' földre terített, 's a' többit pedig mint el esett társaiknak halálokon meg rettenteket meg zavarta, 's vissza kergette. — Mint bánt legyen a' várassal, nem tudjuk, azt mindazáltal olvastuk az Olasz Országi levelekből, hogy az említett Fr. Generális el tökellette magában, hogy az egész várost porrá égetvén minden férfi lakosokat fegyver éle által végezzen ki e' világból.

Bonóniában és *Ferrarában*, a' honnan igen sok szép ritkaságokat vittek el a' *Frantziák*, mind a' polgári mind a' törvényes dolgok Fr. lábra tették, és az ott őrizetben maradt Fr. tisztek egy különös nemzeti gárdát állítottak fel.

Az egyházi Status és Fr. Respublika között végbe ment fegyverfűzés után, minden *Rómából* ki költözött familiák vissza tértek honnyaikba. — Pápa ő Szentsége minden egyházi és világi urakhoz, Collegiumokhoz és Universitásokhoz küldött leveleiben azt parantsolta, hogy minden arany és ezüst edényeiket fel jegyezvén küldjek bé, hogy azokkal is pótolhassa a' Frantziák által kívántott, és Ő Szentsége által is meg igirtetett 21 millió livra pénz váltságot, mellynek ki fizetésére elégtelen az V-ik *Sixtus* Pápa által utólsó szükségre hagyatott *Engelsburgi* kints. — Hasonló parantsolatot küldött Ő Szentsége a' Római Statusban lévő egyhazi Gyülekezetekhez.

Minekelőtte *Livornóba* ment volna *Buonaparte* Fr. fő vezér, parantsolatot küldött az ott lévő Fr. Consulnak, az eránt, hogy minden Anglus királyhoz, Anglus kereskedőkhöz, Fels. Császárhoz, Orosz Császárnéhoz, végtere azon birodalombeli fejedelmekhez és magános személyekhez, a' mellyek a' Fr. Respublika ellen még most is hadakoznak tartozó magazinumokat petsételje el, 's vegye számba az azokban találtatandó dolgokat. Erre való nézve mindjárt Jun. 29-ikén egy hirdetményt tétetett közönségessé az ott lévő Fr. Consul a' *Livornói* lakosok közt, mellyben arra kéri és inti őket, hogy minden Fr. Respublika ellen hadakozó Statusbeli jobbágyoknak kezeknél lévő jószágokat, és 15 naptól fogva velek kötött Contractusaikat két nap alatt jelentsék 's adják bé. A' ki ezen hirdetménynek engedelmeskedni nem fog, avagy héjánosan fogja a' kezei közt lévő jószágokat bé adni, el nem kerüli a' kemény büntetést. — Nem egyébre tzelez a' fent nevezett fő vezér ezen parantsolatjával, hanem, hogy az ott találtatandó idegen jószágok, mintha azok tengeri zsákmányok vólnának, a' Fr. Respublikának adattassanak által. — Erre azt a' kérdést tették a' *Livornói* kereskedők, a' Fr. Respublika ellenségei közzé kell e' a' Német Birodalombeli szabad városakat számlálni, avagy nem, de erre még semmi válasz nem adatott nékiek.

A' *Lukkai* respublikátska két deputatust küldvén Jun. 29-iken a' Fr. ármádiához, békességet és baratságot kért magának. A' két küldöttet ugyan egész emberséggel és nyájassággal fogadták a' Fr. vezérek, kötelezték is magokat kéréseknek tellyesítésére, de a' mellett mindjárt a' következő napon egy levelet küldvén a' *Lukkai* kórmányfőkhöz, azt kívánták, hogy 6000 darab flintát adjon, és a' Fr. seregeknek szabad által menetelt engedjen a' Respublika maga tartományain, a' mellyet elégtelen lévén az ellentállásra, nem is elenzett a' kórmányfők.

Hadi Történetek.

I. Német Országban.

Nemtsak a' közönséges és magános levelekből, hanem *Károly* királyi fő hertzeg által Jul. 19-kén a' Fels. udvari hadi Kancelláriához intézett tudósításából is úgy esett értésünkre, hogy minden hadi dolgait erejének meg erőltetésével is kívánnya az ellenség folytatni. Nevezetesen azon iparkodott mostanában, hogy az ő királyi hertzega alatt lévő Cs. K. ármádiát meg előzvéen, *Canstadt* mellett a' *Neckár* vizén való által menetelét bátorságossá tehesse. Azomban ő kir. hertzega is elzre vévén gonofz szándékját, a' Jul. 17-ik napját követett éjjel oda hagyta *Vajhingeni* fő kvártélyát, egész táborával együtt *Ludvigsburg* alá ment, és a' *Stuttgardian* előbre nyomúlt, *Canstadt* alatt örrön allott seregeinket nagy dühösséggel meg támadt, és az ottan lévő hidat el foglalni akart Frantziásággal öfzve tsapott, és hat egész óráig tartott tsatázása után, nemtsak szerentséssen vissza verte, hanem egyfzersmind olly jó rendeléseket is tett a' következő napon, hogy nem egy könnyen foglalhattya el a' *Neckár* vize felső környeket, és az úgy nevezett duna mellyéki völgyet az ellenség, kiváltképen minekutánna ő kir. hertzega a' *Fröhlich* Cs. K. F. M. Lajtinant corpusával, melly a' *Svéviai* kerületbeli katonaságnak *Huchingenig* lett maga vissza húzása

után előbbi tanyáját el hagyni kéntelen volt, armádiáját öszve kaptsolta volna (d).

Württembergből, avagy Herbipolisból, azon nevezetű püspöki hertzezség' Frankóniai kerületben fekvő residentziájából irják Jul. 19-ik napján, hogy 30 ezer emberből álló Cs. K. sereg váratott oda; hogy a' Fuldai apátúrságon, és a' Hassziai Landgrófságon előre nyomult Frantziáság tsaknem odáig ki küldözi portázó katonait, és hogy jobban jobban közelgetvén oda az ellenség tábora, nemcsak az apátúr, hanem a' városnak nevezetesebb lakosai is bátorságosabb helyre vették magokat. — Gr. Wartensleben és Wernek Cs. K. Generálisok is oda várattak, 's azonközben mind a' vár, mind az azt fedező erősségek, bástyák, és sántzok védelmező állapotba tétettek.

II. Olasz Országban.

A' Mantuai várat kemény ostrom alá vett Frantzia tábornak Jul. 11-ik és 12-ik napjain lett meg veretése után, semmi különös dolog nem történt az Austriai Lombardiában, és Tirolisban, hanem mind a' két hadakozó fél hadi készületeiből azt lehet ki húzni, hogy nem sokára üstökbe kapnak egymással. — Wurmser Felmarsal, a' ki a' Fels. Császár engedelméből, a' maga sok hadi tettek által híressé lett hufzar regementjét is Olasz Országba vitte, Jul. 4-ik napján érkezett Roveredóba. — (Es így hazugság hogy ebben a' városban

---

(d) Ludvigsburg a' Würtembergi uralkodó herczegek második szép, és Stuttgardiától három óránira fekvő residentiája, mellynek első fundamentomát 1704-ik esztendőben Eberhard Lajos hertzeg vetette meg, az utánna következtek pedig, nevezetesen Károly Eugénus szép opera házzal, képes tárral, tükör és miniatúr kabinettel, egy szép könyvtárral és a' nemes ifjak neveltetésére való Akadémiai épülettel, gazdagon fel ékesítették.

vólnának a' Frantziák). A' következett napon marsirozott *Trienten Tridentinumon* által a' *Rénus* mellől Olasz Országba küldetett, 30 ezer főből álló Cs. K. corpus, mellyből 18 — 24 ezer ottan fog maradni *reservában*, a' többi pedig előre menni, 's öszve kaptsolni magát az Olasz Orzági nagy armádiával.

Nemtsak a' reguláris katonaság, hanem a' hazájok' és uralkodó fejedelmek' védelmezésére magokat önként le kötelezett, 's fegyverben öltözött *Tirolisiak* is seregenként gyüllenek öszve, 's mennek a' nékiek ki rendelt helyekre. — *Insprukból* írják, hogy egynéhány ezer stutzosok marsiroztak ottan szép Török musikával kerefztül. — Midőn *Mária Ersebet* királyi hertzeg asszony palotája előtt defiliroztak vólna, ekként kiáltott utánnok: *Ellyenek az én kedves hazámsiai a' Tirolisi derék emberek, áldja meg a' jó Isten fegyverteket, adjon szerentsét és erőt tinéktek, legyetek jó egészségben s. a' t.* Innen írják azt is, hogy Gr. *Wurmser* Feldmarsal, *Bajalich*, B. *Mészáros*, *Laurer*, *Alvintzy* 's *Mélás* Generálisokkal, és egynéhány *Stabalis* tisztekkel messze ki ment az ellenség fekvésének meg kemlézésére. Innen tehát rövid idő múltván új hadi hireket fogunk hallani.

A' *Buonaparte* Fr. fő vezér *Tirolisiakhoz* küldött manifestumán annyira meg bosszonkódtak ezek a' fejedelmekhez igen hiv emberek, hogy leg ottan illyetén esküvéssel kötelezték magokat hazájok' védelmezésére: „Itten, a' mindenható Felség szemei előtt esküszünk, 's fogadást teszünk az Isten, vallás, uralkodó fejedelem, és haza meg másolhatatlan hivségére. — Fogadást teszünk a' mindenható Isten ditsősége, a' szent hit, és a' mi *Tirolisi* uraink, 's hazánk védelmezésére, tesztünkkel, életünkkel, javainkkal és vérünkkel. — Továbbá minden egyházi és világi Előjaroink' engedelmességére le kötelezzük magunkat, 's esküvéssel igirjük, hogy minden zenebonára indító beszédek, irások, nép tsábitokat, akár külföldiek, akár ithoniak légyenek, minden születésükre, rang-

jokra, 's személlyekre való tekintet nélkül, vagy a' helységbeli, vagy a' kerületbeli Előjáróknak kezekbe fogjuk adni. — Ugy segéljen minket az Isten és az *Évangelium*.

* * *

Az *Austriai Lombardiának Valegio* nevű helysége mellett Májusnak végén történt tsatában el esett *Bikfalvi László* haduagynak, a' ki mind az utólsó Török háborúban, mind a' jelenvaló *Franziákkal* való hadakozásban mindenkor igen vitézi módon, és ditsirétesen viselte magát, haláláról, ekként tudósította *Bétsben* lévő, és a' rajzolás, 's betű metzés mesterségét igen sokra vitt testvér ötsét *Bikfalvi F. Sámuel* urat, a' *Jósef* fő hertzeg huzár regementjének mostani Obestere *B. Szentkereszty* Úr:

Kedves Földi Uram!

Nemtsak az úr, nemtsak én, hanem az egész Regiment, és mindenek, a' kik az úr testvér Bátyját esmérték, sajnállyák el estét, leg nagyobb vigasztalásunkra szolgálhat, hogy egész életét, mintegy igen jó cařacterű ember, és szorgalmatos tilzt folytatta, 's azt Fejedelme hűségéért ditsőségessen végezte.

Nagy Britannia.

A' *Yerseyi* szigetbe, holott még most is számos Fr. emigransok és Chouánsok tartózkodnak, két Fr. hajók mentek Jul. 8-ik napján, mellynek egyikén *Bourdonnaye* úrnak három fiai, és egy-néhány Chouánsok, a' másikon pedig sok olly Anglus fogoly katonák vóltak, a' kik a' Chouánsok közt vettek vala szolgálatot. — Minekutánna a' *K. Britanniában* és *Normandiában* lévő Chouánsok meg békellettek vólna a' Fr. Republikával, szabad tettzésekre hagyatott a' Fr. Országban maradni nem akaróknak *St. Máló* szigetéből *Angliába* menni.

Egy *Eaton* nevű *Londoni* könyvel kereskedő, a' ki nem régiben minden felsőbb, 's alsóbb ran-

gú előjárok, kormányszékek, vallás, papság, törvény, bírák, katonaság, és minden emberi társaság ellen igen botránkoztató irást adott ki, a' *Juryk*, az az, az esküttek által bűnösnek találván, kemény büntetésre méltónak lenni itiltetett. A' fő bíró *Lord Kenyon* igen gyökeres és magasztaló beszédet mondott ezen alkalmatossággal a' keresztény tudományról. Én, *úgymond*, mint valóságos *Brittus* meg nem engedhetem, hogy a' Statusnak oszlopai a' törvények illyetén esztelen gondolatok által meg tántorittassának, hanem azt állatom az Ország régi Bároival: *Nolumus leges Angliae mutari*, az az, nem akarjuk Anglia törvényeit meg változtatni. — De egyfersmind keresztény is vagyok, és az esküttek is keresztények, mivel az Evangéliomra meg esküdtek, és a' halgatoknak nagyobb része is keresztényekből álló. — Vallyon ugyan mint keresztények meg engedhetjüké, hogy azon sz. vallás, mellyet mi vallunk, és annak szolgai közönségesen motskoltassanak? Én azon könyvnek velejét irtódzással hallottam, és olvastam. — Akárki nevezze a' vallást bűvölésnek és bájolásnak; de én halakat adok az Istennek, hogy illyetén hit ágazatiban neveltetem mel, mellyekről soha le sem fogok mondani. — Ezeket épitem nemcsak jelenvaló, hanem jövődöbeli bóldogságomat is, ámbár minden emberi virtusaim és kötelességeimnek bé tellyesítése héjánosak légyenek is s. a' t.

Egy *Weston Henrik* nevű prókátor, a' ki is egy hamis bancalis tzedulának maga nevét alá írta, és egy *Robert* nevű más ember, a' ki egy öt font sterlinges hamis bankótzédulát tsinált, halálra sententziáztatvan a' *Newgati* tömlözt előtt fel akasztattak, kiknek hólt testeik, egy órá múlván, a' tisztességes el temetés végett által adattak rokonaiknak. — Tartsuk meg, hogy *Angliában*, mellynek bóldogsága a' kereskedésbeli hitelességen épült, a' hamis obligatorialis levelek, avagy bankótzédulák készítése felettébb nagy véteknek tartatik, és a' ki ilyen bűnben esik, min-

den születés, rang, és hivatalbeli külömbség nélkül fel akasztatik.

Néhány *Londoni* közönséges levelek azt hirdetik, hogy a' Brittusok és Frantziák közt szereztetendő békességnek eszközésére néhány neutra-
lis hatalmasságok kötelezték volna magokat, és az egész nép olly hiedelemben vagyon, hogy előbb békesség leszzen, mint sem a' Parlamentum öszvegyüllene.

Batáviai Respublika.

Azzal kérkednek a' *Hágai* levelek, hogy azon Respublikának flottája is készen vagyon már, és mivel a' *Texelben* eddig fenn 's alá úszkált egyesült Angliai-Orosz flotta a' nagy tengerre szándékozik ki menni, az is szélnek fogja vitorláit bot-
sátani. — Ez a' Batavusok flottája most ugyan csak 20 linea hajóból áll, hanem tengeri útjában több hajók is fognak ahoz kaptsolatni. Merre és hová szándékozik menni nem tudatik. — Fő kormányozója *Winter* Admirális.

Nemtsak a' tengeren, hanem a' szárazon is mind úntalan nagy hadi készületet tetetnek a' *Batavusok*. — *Hollándiai Brabantziába, Geldriába és Oberysselbe* még most is sok tábori eleség és munitió küldetik, sőt az eránt is meg tetetett a' rendeles, hogyha a' szükség kívánná, *Grave* egész környéke vízzel bé boritassék. — Az alsó *Renui* Fr. armádia segítségére ment *Hollándus* seregek közül egynéhány vissza tért már hazájába — az első és második fél brigáda *Elst* mellett, *Amheim* és *Ninvégen* közt táborba fog szállani — a' hetedik fel brigádának első és második batallionja *Hertzogenbuschba*, a' harmadik batallionja *Gravebe* küldettek — a' lovasság pedig, a' lovas artilléria, és a' második vadász batallion a' *Rénus* mellett, nevezetesen *Meürs* és *Oerdingen* mellett fognak maradni — az utólsóbban vagyon *Daendels* Generálisnak fő kvártélyja is.

Egy valaki azt javasolta a' *Hágai* Convent-
nek, hogy senkinek se légyen szabad addig ide-

gen földre menni, míg előjárói bizonyosság leveleik által meg nem mutatja, hogy ő az erőltetett költsönözésben reá esett summát tökéletesen le fizette. — Az erről való tanátskozás Jul. 13-ik napjára halasztódott.

Az előbbi kormányszék tagjainak, a' kik a' Convent végzésére kénytelenek voltak *Hágából* ki költözni, az oda való vissza térésre, vagy a' Republikának akarmelley tartományában való le telepedésre engedelmet adtak a' tartománybeli kormányozó székek, olly fel tétel mellett mindazáltal, hogy magokat tsendesen viseljék, és a' Convent rendelkezéseihez alkalmaztassák. — Illyenképen újobban népesebb fog lenni *Hága* városa, mint vólt a' revolutiónak kezdetétől fogva. — Jul. 9-ikén a' *Zelandiai* tartomány nemzeti képviselője *Beveraer* polgár tétetett a' *Hágai* Conventnek előülőjévé.

Német Ország.

A' Frantziák által fel szabadított *Frankfurti* postán jött *Frankfurti* levelekből olvassuk, hogy az ott lévő Fr. Commendáns felettébb kemény hadi fenytéket tart a' katonai közt, mind magok viseletékre, mind a' lakosokra nézve. — Mellyre nézve következő dolgokat kívánt a' polgári előjárók által ki hirdettetni: 1) Hogy az utolsó rövid ostromlás alatt város útzain maradt szalmát és ganéjt ki tisztítatván szabadossá tétessék az azokon való járast. 2) Tiltsák meg kemény büntetés alatt az embereknek nappali és éjjeli öszve futásokat. 3) Az esteli dob szó után egy Fr. katonát se botsássának magok házaikba a' kortsmárosok, és azokat a' kik tovább ott akarnának mulatni, küldjék haza kvártélyaikra; ha nem mennének, tegyenek jelentést vagy a' fő strázsa háznál, vagy magánál a' Commendánsnál. A' melly kortsmáros ezt nem miveli elsőben 30 tallér birságra és 24 óráig tartó árestomra büntetessék, másodszor pedig 60 tallérra és 15 napi tömlötzre. 4) Semmiféle fegyvert, mundúrt. avagy

más ezekhez hasonlót ne vegyenek a' lakosok a Fr. katonáktól.

Frankfurt várasára kész pénzben hat millió, elegendőben két millió livrá hadi sattsot vetett a' Fr. hadi vezér, és ennek első harmad részét harmad nap alatt; második harmadát Jul. 27-ikén, az utolsó harmadát pedig August. 6-ikán ki kell fizetni. —

Elegyes Történetek.

A' *Biponti* és *Bádeni* hertzei házak *Anspachba* mentek. — *Washington*, a' *Filadelfiai* Congressus előülője bútsút vett ezen sok esztendőig hasznosan folytatott hivataljától. — Egynéhány Német Birodalombeli fejedelmek magános békességre akarnak a' Fr. Respublikával lépni. — Azok a' hitetlen emberek, a' kik a' *Buonaparte* *Tiroli*siákhoz intézett ketségtető hirdetményét, a' nevezett tartományba által hozták, és ki szórták, nyakon ragadtatván fel akasztattak. — A' *Stockholmba* küldetett Orosz követ B. *Budberg* Generál, a' múlt hólnapnak 28-ik napján érkezett oda, és mingyárt más nap audientziára menvén a' királyhoz, *credentionalis*, az az, követségét hitelesítő levelén kívül, egy különös, és az Orosz Császárné tulajdon kezével irt levelet adott ezen ifjú fejedelemnek, a' ki is ötet nagy kegyelmes-séggel fogadta.

Sidney Smidt hires Anglus Admirál Frantzia fogságból leendő ki szabadításán erőssen dolgozik a' *Londoni* ministerium. — Az Angliai Status adossága a' múlt hólnapban 360 millió font sterlingre ment. — A' *Svéviai* kerületben lévő *Marchthali* apáturságnak mostani feje 1000 aranyát adott Császár ö Felségének hadi adóul. — A' Prussziai király által el foglaltatott Lengyel Ország részére nézve, e' folyó hólnapnak 6-ikán ment végbe a' hódolás *Warsoviában*, a' melly alkalmatossággal 24 pár ifjú izemély házasított ki, minden vallás külömbségére való tekintet nélkül, és mindeniknek 100 tallért adatott a' királyi kints-

tár. — A' *Ferrarában* lévő betses képes tár, még a' *Frantziák'* oda lett menetelek előtt másuvá vitetett. — Nem régiben történt ütközetben két *Frantziát* fogtak el a' *Condé* hertzeg katonái. — Az egyik *XVIII. Lajos* lábaihoz borúlván, tölle kegyelmet kért, és azt meg nyervén örökös hiveségére esküdt; a' másik, mint buzgó patrióta azt mondotta előtte, hogy ő szabad ember, és továbbra is az akar lenni. Erre *XVIII. Lajos* így szólott: *Jól vagyon barátom, ha tettik térj vissza azon zászló alá, a' mellyet el hagytál.*

Magyar Ország.

Veszprém Vármegyéből Jul. 20-ik napján. A' *Balatonon* történt szomorú hajókázást ismét egy szomorú történet nevelte, melly sok hitveseket özvegyekké, és sok magzatokat árvákká tett. — E' folyó hólnapnak 9-ikén sok *Tapóltzai* és *Kövágó Eörsi* lakosok, szám szerént mintegy 64-en kenyér keresés végett, mellyet *Szala Vármegyének Balatonra* fekvő köves része szükségessé tészen, Tek *Somogy Vármegyébe* menni igyekezvén, *Kis-Eörsnél*, az említett tenger tsendes háttára ültek két öszve kötött hajón. — Mikor szintén a' derekán vóltak vólna, váratlan komor szélvész támadván, a' két hajót egymástól el szakasztotta, 's kényére hányta vetette az öszve torlott hullámokban. — Végre fel forgatván a' keskeny fenekű hajókat, az életek táplálása végett másuvá utazó embereket életektől meg fosztotta, 's mélységes örvényébe temette. — Vajha már egyfzer, a' sok gyálzos esetek figyelmetesebbekké tennék azokat, a' kiknek kötelességek vólna, ezt a' hajókázásra nézve igen veszedelmes járatú vizet bátorságosabbá tenni. — Sokan örömet vesznek belöle a' hafznot, haláztatot üznek, hajó pénzt szednek, a' belé áfztatott kendertől dézmát vesznek, nádat aratnak; de arról tudtomra még senki sem gondolkozott, hogy azon vizen való járáshoz alkalmaztatott szélés talpú, vagy inkább fenekű hajókat épitetett vólna az embereknek bátorságosabbban lejendő által járások végett.

Ezen történetről ekként ír a *Balaton* mellől egymás jóakarója a M. Kurirnak: „Ritka esztendő, hogy ezen a tájon hasonló szerentsétlenség ne történne, *Tihannyánál*, a hol sokkal keskenyebb a *Balaton* vize, mint másutt annyi nem, noha tavaly esztendőben ott is meg történt, hogy a hajón által vitetett lovak közül egy a viznek legnagyobb mélységén a hajóból ki ugorván, hogyha kötőfékjének szára hirtelen el nem vágattatott volna, bizonyosan mind a több lovakat, mind a hajóban lévő embereket el merítette volna.

Máramaros Vármegyében Jun. utolsó napján.
A mi jó fő Ispányunk Gr. *Haller József* Úr Eö Excellenciája Máj. 27-ik napján, ezen maga megyéjébe bé jövén, Juniusnak 12-dikéig szüntelen a határ széleket, és havasokat járta, u. m. a *Körösmezői*, *Akna-Ráhoi*, *Borsai*, és *Kapnyiki* hegyeket, olly véggel, hogy az azokon vezető utakat, *Lengyel*, *Móldva*, és *Erdély Országokkal* való kereskedésre nézve a leg jobb állapotba helyeztethetné. — Nem is kepzelhéti az, a ki itt nem járt, mitsoda veszedelmes helyeket járatott meg az igaz hazafiúi buzgóság ezzel a fő méltosággal, még pedig a leg alkalmatlanabb eszözések közt. — Ollyan meredékeken kellett néki járni, a hol az ifzonyú mélységnek a fenekét se látja az ember, és egy szerentsétlen sikamodás is az örökké valóságra talzithatja a halandót. — Ezt el végezvén, a hámorokat, bányákat, erdőket, vizéket, utakat, hidakat, egyik Orzágnak a másikkal való egyességét, s azokból származható hasznokat jól meg nézvén, 13 közönséges gyűllést tartatott, hol annak első pillantásától fogva a leg utolsó pertzentésig a leg nagyobb figyelmetességgel mindeneket meg halgatván, 18. Juny, a gyűllés végével töllünk el bútsúzott, azt igirvén, hogy mennél hamarább lehet, ismét közinkbe jö, és a most el maradott hátar széleket is meg fogja szemlélni. — Adjon Isten sok illy jó fő ispánt hazánkban.

Tudósítások.

I.) Szaller György a' Nemzeti Nyelvnek és Litteraturának Ts. K. Tanítója a' Pozsonyi Fő Gymnsziomban következő Magyar Könyveket bortsáta közre:

1. *Az Isten a' tiszta Szerelem. Az én Imádságom és Elmékedésem.* Eckhartshausen. Forditá és kiadá Szaller 's a' t. itt. Pozsonyban. Az ára nyomtató Papiroson 30 kr. és szép pósta Papiroson 40 kr. két Rézbe metzett szép képpel együtt. Ez a' kiadás jövő Hólnapban 3-dik. August. készül-él.

2. *Magyar Ország Föld le-írásának rövid foglalattya 's a' t.* 18 Ark, a' Nemzeti Nyelven hozzá készült Mappával együtt 45 kr.

3. *Deák és Német Nyelven magyarázott Magyar Grammatika* másod. Kiadás. 30 kr. Posta Papiroson. 51 kr.

4. *Tóth Nyelven magyarázott Magyar Grammatika.* 30 kr.

5. *Rátz vagy Illiriai Nyelven magyarázott Magyar Grammatika.* 48 kr.

6. Deák és Német Nyelven, a' Frantz. Telemak' képezete szerént, magyarázott *Külömbféle Példázatok, Oktatások, Mesék, Levelek 's a' t.* 20 kr.

7. *Magyar Ország Történeteinek rövid Rajzolatnya.* 30 kr.

8. E' könyvek fel-találtatnak Pozsonyban a' Szerzőnél 's egyéb könyváros Uraknál. Sopronban Profes. Tzinke Ferentz Urnál. Győröt Miller Könyvár. Urnál. Pesten Kilián, Veingand és Diamandi Könyvár. Uraknál. Budán Speiser Könyvár. Urnál. Ó Budán Kiss János Könyv-kötő Urnál. Szegeden Tiszt. Plébános Radványi, és Tiszt. Prof. Egervári Uraknál. Ujvidéken Jankovits és Kanlitz Könyvár. Uraknál. Székes Fejerváratt Lang Könyváros Urnál. Kassán Prof. Szabó David Urnál. Komáromban Varga Prof. és Vátzott Tseptsányi Prof. Uraknál. Egyébb Helyeken a' Gymnáziombeli Prof. Uraknál.

Ha ki a' könyvkötő Urak közül számossabb

Nyomtatványokat vesz, tized adódik neki. Ez eránt bővebben szólhatnak a' Szerzővel most Augustusi Pesti Vásárkor, hol ő-is már 15-dik. Augustusban meg-jelenik, és a' Koronánál Éder Mátyas Úr' kává Házában fel-találtatik.

II.) Minthogy a' nevezett Prof. Úr egyszer-smind Földmérő és Vízépitő Mester-is, jelenti az érdeemes Publikumnak: hogy ő örömet felvállal jövő 15-ik Augustustól fogva egész Novemberig valamelly feldmérő Munkát, főképen az Alföldön. Ha tehát valamelly Földes Úr vagy közönség szándékozik felmérteni és elosztatni önnön Határit, ne terheltessék az említett Helyen tudósítani a' nevezett földmérőt. A' Földes Uraság annál-is könnyebben végre hajthattya el-tökélt szándékát, mennél nyugtabb Professori Hivatalában a' nevezett Földmérő; ki egyszer-smind kevés bérrel megelégedik, mivel hogy tsak a' megúnatkozás végett mulatsagból kívánnya ismét földmérő hivatalát gyakorolni: ne talántán külömben azt mondgyák ma 's hólnap Szemébe: hogy *a' vén Hegedüs-is minden Nap' egy nótát felejt.*

Ha nagy munka adgya-elő magát, mellyet az említett rövid idő-alatt el kellene végeznie, nem irtózik áttól-is; minthogy már ez előtt hét esztendővel negyven ezer Hold Földet mért valafel a' Ketskeméti Határokon egy Hólnap alatt, és szinté annyit el is osztott másik Hólnapban.

* * *

A' *Magy. Kurirnak* azon Érd. Olvasói, a' kik a' mai postával egy Copertában két darab újságot vesznek, engedjenek meg, hogy az utolsó postán az újságok olvasasából származni szokott gyönyörűségben nem részesülhettek. Nem restségből, nem is vigyazatlanságból, hanem történetből félre tétetödvén Copertáik, tsak akkor ötlöttek szemem eleibe, midőn már a' többit a' posta el vitte.